

Decembar je rezultat dugogodišnjih društvenih i političkih procesa

Alkis

Pre svega želim da kažem da nisam historičar. Ja sam aktivista, borac na frontovima anarhističke borbe od kasnih 70-ih. Ne znam koliko je moje poznavanje anarhističke historije precizno jer je ono proizvod mojih sjećanja i onoga što sam čuo i naučio od drugih drugova tokom svih ovih godina mog učešća u toj borbi.

Koliko mi je poznato prvi anarhisti su se u posleratnom periodu pojavili u ranim 70-im i posljednjim godinama diktature, kao rezultat uticaja pobune iz maja '68., koja je uglavnom uticala na Grke koji su živjeli u inostranstvu, ali i one koji su živjeli ovdje. Kada kažem uticaj maja '68. to se takođe odnosi i na ono što mu je prethodilo, situacioniste i druge radikalne pozicije. U tom smislu se rođenje anarhije u Grčkoj, kao pokreta, ne odnosi toliko na tradicionalni anarhizam – čiji je najznačajniji trenutak bila Španska revolucija, a glavni izrazi anarhističke federacije i anarhosindikalističke organizacije – već uglavnom na antiautoritarne, radikalne političke pokrete 60-ih.

Kao što sam ranije rekao, anarhisti su se u Grčkoj pojavili početkom 70-ih i tada su napravili svoje prve publikacije i analize grčke stvarnosti iz antiautoritarne perspektive.

Prisustvo i učešće anarhističkih drugova u događajima tokom pobune u novembru 1973. bilo je veoma značajno, ne po brojnosti već u pogledu njihovog naročitog političkog doprinosa jer se nisu ograničili na parole protiv diktature. Umjesto toga, oni su usvojili šire političke karakteristike – antikapitalističke i antidržavne. Takođe, oni su se nalazili među nekolicinom koja je započela tu pobunu zajedno sa militantima sa ekstremne ljevice. I bili su toliko vidljivi da su predstavnici institucionalne ljevice osuđivali njihovo prisustvo u događajima tvrdeći da su anarhisti bili provokatori plaćeni od strane hunte, dok su takođe osuđivali i njihove slogane, nazivajući ih stranim (*engl. foreign*) i nepovezanim sa narodnim zahtjevima. U stvarnosti, zvanična ljevica je bila neprijateljski raspoložena prema samoj pobuni i podržavala je takozvanu demokratizaciju, odnosno mirnu tranziciju iz diktature u demokratiju. A pošto tu spontanu pobunu omladine i radnika '73. nisu mogli zaustaviti, pokušavali su njome manipulirati, a zatim posle pada diktature i politički eksploatirati.

Tokom pobune (iz) '73. postojale su dvije tendencije. Jedna koja je željela da kontroliše i manipuliše pobunom u kontekstu borbe protiv diktature, a u korist demokratije i protiv američkog uticaja. I tu je bila druga tendencija čiji su važan dio činili anarhisti, koja je pobunu vidjela na širi način, protiv vlasti i kapitalizma. Ove dvije tendencije su nastavile da se sukobe i poslije pada diktature, u periodu koji zovemo metapolitefsi (gr. *μεταπολιτευση*, politička promjena), odnosno nakon što su pukovnici predali vlast političarima. To je bio sukob između onih koji su podržavali građansku demokratiju i onih koji su joj se protivili. Prva tendencija je događaje na Politehničkom fakultetu posmatrala kao pobunu za demokratiju, dok su oni koji su bili protiv režima građanske demokratije događaje na Politehničkom posmatrali kao pobunu za socijalno oslobođenje. Eho ovog sukoba, na neki način, odjekuje i danas.

Dakle, tako su se anarhisti pojavili u Grčkoj i to je bio njihov doprinos...

Nakon što su pukovnici predali vlast političarima, u Grčkoj su se stvarnosti pojavile dvije glavne snage. Sa jedne strane, radikalne političke i društvene snage koje su osporavale postojeći politički, društveni i ekonomski poredak, i to su izražavali dijelovi omladine kao i radnika. A na drugoj strani su bile političke snage dominacije, od konzervativne desnice koja se nalazila u vladi do njihovih saveznika sa institucionalne ljevice koja je posle pada diktature inkorporirana u politički sistem. Desničarska vlada je pokušavala da suzbije i teroriše, ranije pomenute, radikalne političke i društvene snage. Isto je činila i institucionalna ljevica, sopstvenim sredstvima, kada ih nije mogla kontrolirati ili njima manipulirati. Među tim radikalnim političkim i društvenim snagama nalazili su se anarhisti, koji su bili u sukobu sa tradicionalnim konceptima – čak

i onim najradnikalnijim – ljevice, poput onih o centralnoj ulozi radničke klase, hijerarhijskom organizovanju u političke partije, ideji avangarde, viziji o preuzimanju vlasti, i socijalističkoj transformaciji društva “odozgo”.

Bitan momenat socijalnih borbi tokom prvih godina metapolitefsi, krajem 70ih, bila je borba na univerzitetima, izazvana naporima desničarske vlade da nametne reformu obrazovanja. Anarhisti su i u ovoj borbi imali značajno prisustvo, kao i druge grupe i pojedinci sa antiautoritarnim i slobodarskim perspektivama. U velikoj mjeri su ove borbe premašile granice univerziteta, kao i univerzitetske studente kao subjekte, zadobijajući šire radikalne karakteristike i privlačeći prisustvo i učešće još mnogo ljudi, ne samo studenata, već generalno mladih, poput srednjoškolaca, kao i radnika. To je bio važan trenutak u kome su anarhisti proširili svoj uticaj među širim društvenim segmentima koji su se borili.

Otprilike u isto vrijeme, malo poslije tih borbi protiv reforme obrazovanja, anarhisti su, skoro sami, vodili još jednu borbu – solidarnost sa borbama zatvorenika. Tu su pokazali još jednu karakteristiku svog radikalizma: nisu oklijevali da se uključe u pitanja koja su bila tabu tema za društvo – poput pitanja o zatvorima i zatvorenicima – i izražavali su svoju solidarnost sa zatvorenicima boreći se zajedno sa njima za njihove zahtjeve – za ukidanje disciplinskih kazni, denuncijaciju mučenja, i za pravo osuđenika na doživotne kazne da njihove slučajeve razmatraju apelacioni sudovi – ali uvek zadržavajući svoju viziju društva bez ikakvih zatvora.

Veoma važan događaj iz tog perioda koji pokazuje političku i društvenu dinamiku subjekata otpora i, u isto vrijeme, žestinu političke moći, događaj koji je zapravo definisao politička dešavanja tog vremena, bile su demonstracije koje su se desile 17. novembra 1980., na sedmu godišnjicu pobune na Politehnici (demonstracije su se dešavale i dešavaju svake godine na godišnjicu tog događaja). Te godine je vlada zabranila demonstrantima odlazak do ambasade SAD. Omladinske organizacije, kao i studentske organizacije koje su kontrolisale KKE i PASOK (komunistička i socijalistička partija), povinovale su se toj zabrani; međutim, političke organizacije ekstremne ljevice, koje su u tom periodu bile jake, odlučile su da pokušaju nastaviti demonstracije ispred američke ambasade prkoseći zabrani od strane vlade i policije.

Dakle, u noći 17. novembra 1980., pored zgrade parlamenta, u ulici koja je vodila do ambasade, na hiljade demonstranata se suočilo sa veoma jakim policijskim snagama. Nakon pokušaja prvih redova demonstranata, u kojima su se nalazili pripadnici ekstremne ljevice, da krenu naprijed ka američkoj ambasadi, usledio je masovni napad policijskih snaga u cilju rastjerivanja na hiljade okupljenih. Ali uprkos policijskim napadima pružen je snažan i trajan otpor (koji je trajao satima) od strane nekoliko hiljada ljudi, omladine i radnika, pripadnika ekstremne ljevice, anarhista i autonomista, koji su postavili barikade u centru Atine – barikade za čije je uklanjanje policija koristila oklopna vozila. Tokom ovih sukoba policija je ubila dvojicu demonstranta Jakovosa Kumisa i Stamatina Kanelopulua, obojica pripadnici ekstremno-ljevičarskih organizacija, a na stotine je povređeno, neki ozbiljno. Među povređenima, dvije osobe su ranjene bojevom municijom, jedna od njih u grudi koju je policija upucala ispred Politehnike.

Tokom ovih sukoba mnoge kapitalističke mete su napadnute i opljačkane, poput robnih kuća, zlatara i sličnih. Ovu vrstu napada – koji su bili jedan od prvih izraza gradskog nasilja koje nije bilo striktno ograničeno samo na policiju već su napadani izrazi i simboli bogatstva – osuđivala je čak i ekstremna ljevica čija je politička kultura kao legitimnu metu prepoznavala samo policiju. Ali, nastajao je novi fenomen gradskog nasilja, gdje su demonstranti – pored angažovanja u sukobima sa policijom – takođe uništavali i pljačkali kapitalističke mete, a to je upravo ono što je ljevica osuđivala.

Ovi događaji iz novembra 1980. bili su, kao što smo već pomenuli, izraz političke i društvene dinamike prvih godina metapoliftesi, ali i vrhunac i kraj hegemonije ekstremne ljevice nad tim dinamikama jer ljevica nije uspjela da objasni, pod sopstvenim uslovima, obim i oblik tih događaja širem društvu, pa čak ni svojim sledbenicima. Međutim, ovi događaji bili su katalizator pada desničarske vlade, godinu dana kasnije.

Početakom 80ih, kao rezultat velikog napora dijela političkog sistema da kontroliše i manipuliše socijalnim, političkim i klasnim otporima i zahtjevima, došlo je do nove političke promjene, a na vlast je došla socijalistička partija PASOK (oktobar '81.). To je bilo nešto što je u ono vrijeme izgledalo kao ogromna, istorijska promjena. To je stvorilo mnogo iluzija, neutralizovalo i inkorporiralo u institucije stare militante i obilježilo kraj tih prvih godina metapolitefsi, kraj raznih spontanih društvenih i klasnih borbi koje su se pojavile u prvim godinama nakon pada diktature. Dakle, nakon ove političke promjene, anarhisti koji su bili neprijateljski raspoloženi prema bilo kakvoj vrsti posredovanja i inkorporiranja u institucije, ostali su u izvjesnom smislu sami protiv ove nove vlasti koja je imala mnogo kontrolisanih i izmanipulisanih pristalica, mnogo sledbenika punih iluzija.

PASOK je došao na vlast sa ciljem modernizacije grčkog društva, ukinuti su zakoni koji su bili proizvod perioda građanskog rata – kada je desnica u oružanom sukobu slomila ljevicu (1946-1949) – kao i zakoni iz perioda nakon građanskog rata, a udovoljeno je i nizu zahtjeva sa ljevice. Zahtjevima koji uopšte nisu ugrožavali autoritarnu i klasnu organizaciju društva već su je, naprotiv, modernizovali i ojačali, dovodeći je bliže modelu zapadnoevropskih društava.

Ova politička promjena je značila da je veliki dio ljevice oslabljen i apsorbiran u sistem. Dakle, u stvarnosti, promjena koja se dogodila u tom trenutku takođe je značila da su na kraju anarhisti zajedno sa autonomistima i uopšte antiautoritarci, sada jedini pokušavali da društveno interвениšu, obraćajući se uglavnom mladima, a zatim izvodeći i prve okupacije zgrada (skvotiranja) u Grčkoj, pod uticajem sličnih poduhvata u Zapadnoj Evropi.

Prvi poduhvat skvotiranja koji se desio u Eksarhiji postao je na neko vrijeme epicentar anarhističkih i antiautoritarnih mobilizacija i doveo je do drugih okupacija u Atini i Solunu, ali se nakon nekog vremena našao na udaru represije i iseljen je početkom 1982. godine. Isto se desilo i sa drugim skvotovima. (U ovom trenutku je korisno pomenuti da su se od kasnih 70-ih i posebno početkom 80-ih represivne operacije države sprovodile u cilju erozije i uništavanja pokreta otpora širenjem heroina u društvenim prostorima mladih. Ova operacija je tada bila veoma nova, bez presedana u Grčkoj, a anarhisti su se licem-u-lice sukobili sa svim tim, boreći se protiv toga u društvenim prostorima, mjestima za mlade, ali takođe i unutar skvotova.)

Prve godine vladavine PASOK-a bile su pune vještački uzgajanih težnji za promjenama, promjenama koje naravno nisu bile ni suštinske niti subverzivne. To su bile godine širokog društvenog pristanka na političku vlast protiv koje su anarhisti u velikoj meri stajali sami. Međutim, vrlo brzo je ta politička vlast pokazala svoje pravo okrutno lice i njen duboki klasni karakter protiv nižih društvenih slojeva, kao i svoje represivne ambicije usmjerene protiv onih koji su pružali otpor – anarhista, ljevičara i nepokorne omladine.

Prekretnica, kraj iluzija, desila se 1985. godine, godina koju je obilježilo policijsko ubistvo petnaestogodišnjeg Mihalisa Kaltezasa kome je pucano u potiljak ispred Politehničke škole tokom nereda između anarhista i nepokorne omladine sa jedne strane i policije sa druge, nakon završetka demonstracija obeležavanja 17. novembra te godine. Ovo ubistvo je pokrenulo niz ustaničkih događaja otpora čiji su glavni momenti bili okupacija Hemijskog univerziteta i Polithenike. Štaviše, ono je izazvalo dublju pobunu svijesti i neprijateljske pozicije prema policiji i vlastima što

je dovelo do (rađanja) brojnih manifestacija otpora u narednim godinama, jer to nije bilo nešto što je izraženo i iscrpljeno u jednom trenutku već je postalo nasleđe mnogih nasilnih i borbenih trenutaka otpora u godinama koje su slijedile. Ono je formiralo „tradiciju“ sličnih dešavanja; događaja koji bi buknuli ili kao reakcija na državna ubistva, ili kao izrazi solidarnosti sa borbama potlačenih ljudi, poput zatvorenika. U ovim uslovima se, takođe, pojavio i društveno ukorenio novi talas skvotiranja, uglavnom anarhista i antiautoritarnih grupa, proširujući na taj način koliko frontove toliko i uticaj borbe.

Primeri takvih događaja koje možemo pomenuti su na primer sukobi sa policijom i okupacija Politehnike 1990. koja je trajala sedamnaest dana, nakon oslobađajuće presude panduru koji je ubio Kaltezasu...

...Obimni društveni sukobi na ulicama Atine 1991. koji su trajali puna dva dana, nakon ubistva nastavnika i militantnog levičara Nikosa Temponerasa od strane paradržavnih siledžija u – od strane učenika – okupiranoj školi u gradu Patrasu.

Ustanak anarhista i omladine u novembru 1995. tokom godišnjice pobune iz 1973., tokom kog je okupirana Politehnička škola u znak solidarnosti sa pobunama zatvorenika koja je izbila tih dana. Ta se pobuna u zatvorima našla pod paljbom propagandne mašinerije države, medija, i odmah je suočena sa neposrednom pretnjom policijske invazije u zatvorske objekte. Država je u pokušaju da uguši pobunu iz '95. na Politehnici i napadne anarhiste i omladinu – ne samo zbog učešća u otporu u tim trenucima već takođe i zbog svih događaja koje su pokretali tokom prethodnih godina, i događaja koji su pretili da se nastave – pokrenula veliki propagandni napad medijima sa ciljem dobijanja društvenog konsenzusa za policijsku intervenciju i represivne planove. Usledila je invazija policije na okupiranu Politehničku školu u jutro 17. novembra 1995. i uhapšeno je više od 500 ljudi. Ali je cela ta represivna operacija doživela neuspeh: slika koju su želeli da predstave bila je da su anarhisti malobrojni i izolovani, male bande izgrednika – stereotip predstavljen od strane države bio je „50 poznatih nepoznanica“ – ali se ispostavilo suprotno i otkrilo da anarhisti imaju veliki uticaj na mlade. Takođe, država nije uspela u pokušaju da anarhiste terorise hapšenjima i krivičnim gonjenjima jer je većina optuženih ostala nepokorna pretvarajući suđenja koja bi usledila u još jedno mesto žestokog sukoba sa državom.

U narednim godinama ovaj fenomen odbijanja i otpora od strane anarhista, anti-autoritaraca i nepokorne omladine proširio se društvom i doveo do mnoštva političkih inicijativa, društvenih inicijativa, kontra-informacionih projekata, manifestacija otpora i stvaranja novih samorganizovanih prostora. Nijedna strategija dominacije nije ostala bez odgovora i osporavanja, ni politika protiv imigranata, ni Olimpijske igre 2004., međunarodni politički i ekonomski samiti, učešća Grčke u vojnim planovima i operacijama Zapada protiv zemalja na Istoku.

Bazirani na političkim i istovremeno organizacionim vrednostima društvene solidarnosti, direktne akcije, ravnopravnosti, anti-hijerarhije i samoorganizovanja, anarhisti nisu oklevali i uspevali su da odgovore, makar u meri u kojoj su mogli, na sve napade države na društvo, čak i njegove najmarginalizovanije delove. Uvek su stajali rame uz rame sa ugnjetenim ljudima i sa onima koji su se borili, odbijajući dileme i prkoseći ucenama kojima se država koristila kako bi zadobila konsenzus. A to su činili jasno i bez obzira na cenu koju bi morali da plate. Dosledno su ostali izvan i protiv svih institucija, izvan i protiv političkog sistema. U vreme kada su drugi, bez obzira na to koliko radikalnim su se činili, usvajali logiku države, anarhisti su stajali usamljeni protiv takvih predloga. Rezultat je bio taj da je levica izgubila svoj uticaj među najradikalnijim delovima društva dok je za anarhiste ista ona stvar za koju se govorilo da je slabost koja će ih dovesti socijalne izolacije, bila i još uvek jeste upravo njihova snaga: činjenica da su ostali iz-

van političkog sistema i svih institucija. Jer, kada se ljudi pobune oni prevazilaze institucije i ograničenja koja nameću i veoma lako komuniciraju sa anarhistima.

Jedva da smo imali ikakvog novca, radili smo nesebično u malim, fluidnim grupama afiniteta, ali to je naša snaga. I kao što se pokazalo u događajima iz decembra 2008., oni koji su izgubili kontakt sa najradikalnijim i najmilitantnijim izrazima društva nisu bili anarhisti, već, naprotiv, oni koji su flertovali sa idejama i strukturama vlasti, tvrdeći za sebe ulogu predstavnika društvenih subjekata i posrednika društvenih protivrečnosti.

Kroz dugotrajni proces borbe, koji sam ukratko opisao ranije, anarhisti i antiautoritarci uopšte su stekli jako uporište u svesti ljudi, nešto što nije bilo svima očigledno pre Decembra. Jer, iza ideje da je država izgubila dosta društvenog uporišta tokom decembarskih dana, mnogo dublja istina jeste da je ona već izgubila dosta tog uporišta pre decembarskih dešavanja, tokom dužeg vremenskog perioda. A to je nešto što je bilo izraženo na veoma oktrivajući način od prvih trenutaka eksplozije pobune, uz učešće mnogih ljudi u akcijama koje su se do tog trenutka smatrale isključivo akcijama malih grupa anarhista.

U stvarnosti, decembar 2008. ima duboku istorijsku, političku i socijalnu pozadinu koja je povezana sa celokupnom istorijom borbi u poslednjih 30 godina, kao i prisustvom i učešćem anarhista unutar tih borbi. Učešće koje se odlikuje praksom socijalne pobune bez posrednika i bez iluzija o mogućnosti promene unutar postojećeg sistema, predlažući samoorganizovanje protiv svih oblika hijerarhijske organizacije, predlažući društveno kontra-nasilje protiv državnog nasilja, i solidarnost nasuprot individualizaciji i veštačkim podelama stvorenim od strane vlasti.

Ovde možemo govoriti o dinamičnim borbenim praksama, poput sukoba sa policijom, koje je tokom Decembra usvojilo mnogo ljudi, kao i okupacije zgrada (univerziteta, škola, gradskih skupština i mnogih drugih). Ili možemo govoriti o samoorganizovanju kroz otvorene anti-hijerarhijske skupštine koje su stvarane tokom i nakon decembarskih dana. Levica je te prakse izbegavala i potcenjivala, i rezultat je da su ih događaji prevazišli.

Međutim, iako je Decembar rezultat društvenih i političkih procesa koji sežu godinama unazad, i iako ima sličnosti i analogije sa pređašnjim događajima, on ih istovremeno i prevazilazi i odražava nove situacije, potrebe i želje, stvarajući nove perspektive. Posmatrajući razlike aktuelnih dešavanja u odnosu na ranije događaje, vidimo da događaji ovog puta nisu bili ograničeni ili usmereni na određeno mesto, vreme i način. Proširili su se na brojne gradove širom zemlje i uzeli mnogo različitih oblika, manje ili više nasilnih ali uvek antagonističkih prema državi, svaki put zasnovani na inspiraciji i mašti i dovitljivosti ljudi koji su učestvovali.

Osim toga, to je proces koji, zbog svog difuznog i raznovrsnog karaktera, ne izgleda da ima krajnju tačku. Pre izgleda da se obnavlja i nastavlja uzimajući nove oblike noseći obećanje o novim erupcijama socijalnih eksplozija uprkos trenutnom padu nasilnih događaja. Ranije su, takođe, događaji bili fokusirani uglavnom na grčku omladinu ali ono što se tokom Decembra širilo celom zemljom uključivalo je ljude mnogih drugih nacionalnosti, uključujući imigrante i izbeglice.

Dinamične metode borbe i procese samoorganizovanja usvojili su mnogi ljudi, bez predstavnika i bez postavljanja ikakvih zahteva. Decembar ne samo da nastavlja kulturu političkog nasilja, već takođe i polaže novu tradiciju samoorganizovanja – organizovanje ljudi “odozdo” – zasnovanog na direktnim i opipljivim socijalnim potrebama. Sada ovi procesi samoorganizovanja koji predstavljaju oblik nastavka pobune nemaju kao svoj jedini cilj odgovor na ubilačko policijsko nasilje, već odgovor na sve aspekte vlasti, od načina na koji živimo, načina na koji radimo, proizvodimo, trošimo, do pitanja zdravlja, životne sredine, svega. Svaki aspekt vlasti predstavlja

borbeni front za ljude koji se samoorganizuju i bore „odozdo“, ne uvek nasilno ali gotovo uvek antagonistički prema državi.

Druga tačka vredna pomena jeste da je pobuna potvrdila neke ideje u okviru antiautoritarnog pokreta, a opovrgla druge. Na primer, mišljenja koja su tvrdila da se sve nalazi pod kontrolom, da su manipulacija i kontrola nad ljudima danas toliko snažni da pobune nisu moguće, ili da je društvo mrtvo, da ne može proizvesti ništa zdravo i da smo mi anarhisti sami protiv države. Decembar je pokazao da je pobuna moguća i, mnogo više, da je moguća socijalna pobuna.

Još jedan aspekt ima veze sa subjektom pobune. Bilo je dosta priče o tome ko su bili oni koji su se pobunili. Uložen je veliki napor od strane medija i predstavnika političkog sistema da odrede subjekte pobune kako bi napisali svoju istoriju; da kontrolišu, čak i posle toga, sve što mogu. Oni tvrde da je to bila pobuna mladih, konkretnije grčke omladine, a posebno srednjoškolaca, na osnovu činjenice da su deo pobune zaista činile mobilizacije srednjoškolaca, koji su, u mnogim slučajevima, išli toliko daleko da su demonstrirali ispred policijskih stanica i napadali ih. Ali to je veoma ograničena i iskrivljena slika pobune. Politički sistem i mediji žele da sakriju širi socijalni, multietnički i klasni karakter pobune. Nisu samo učenici bili na ulicama! A, u svakom slučaju, većina mladih koji su bili na ulicama nisu izašli kao učenici, već kao pobunjenici protiv sveta dominacije, državnog nasilja, vlasti i eksploatacije. Dakle, oni žele da sakriju ono što je očigledno svima koji su bili na ulicama: da su na tim ulicama bili siromašni, plaćeni radnici, nezaposleni, oni koje zovemo isključenima. I veliki broj njih bili su imigranti, oni koji su najjeftinija radna snaga i glavne žrtve ne samo radne eksploatacije već takođe i policijskog nasilja i državne represije.

Shodno tome, subjekt koga je svaki od analitičara predstavljao kao da je imao centralnu ulogu u pobuni, u suštini pokazuje njegov ili njen politički cilj i odražava njihovu subjektivnu percepciju pobune, i njihove buduće ciljeve. Na primer, kada govore o grčkoj omladini i naročito o srednjoškolcima, to je u cilju da ih odvoje kao “dobre” pobunjenike – smatrajući da je njima lakše manipulirati – od “loših”, nekontrolisanih pobunjenika. Međutim, većina ljudi koji su bili na ulicama, u osnovi su pripadali drugoj kategoriji, bili su nekontrolisani, potlačeni ljudi.

Danas se suočavamo sa dve stvari. Prva su represivni potezi države kroz pravosudni sistem i policiju, poput hapšenja, zatvaranja, ljudi koji se drže kao taoci kroz krivična gonjenja, odluke o postavljanju kamera za nadzor posvuda, kažnjavanje zbog nošenja maski i verbalnih vređanja policije, ciljanje na skvotove, samoupravne prostore i generalno samoorganizovane strukture pokreta. Sa druge strane imamo ideološku ofanzivu države sa ciljem da se decembarski pobunjenici podele na “dobre” učenike, sa ciljem da ih inkorporiraju u sistem, i “loše” koji ne mogu ili ne žele biti inkorporirani u sistem i stoga moraju biti izolovani, napadnuti i uništeni represijom.

Ovde treba reći da ako su represiju u osnovi izražavali direktno državni mehanizmi, sa druge strane ideološki rat ne vode samo oni već i druga pomagala poput stranaka institucionalne leveice. Dok su sudska i policijska represija odmah vidljive i shvaćene kao nešto što dolazi “spolja”, ideološki rat je podmukliji i generisan je unutar samog pokreta pošto ga ne izražavaju samo oni koji su neprijateljski nastrojeni prema pokretu, već takođe i drugi koji se prikazuju kao prijatelji pokreta i koji selektivno ističu one karakteristike pobune koje im se sviđaju, što znači one karakteristike za koje misle da ih mogu apsorbovati i iskoristiti. A u isto vreme oni klevetaju one karakteristike i subjekte pobune koje ne smatraju prijatnim, nazivajući ih “nepolitičkim”, antisocijalnim, ili čak kriminalnim.

Ovaj ideološki rat ima za cilj da inkorporira, da zastraši one koji nisu inkorporirani i izoluje one koji nastavljaju da se kreću perspektivama pobune.

Ali kriza sistema, koja je u svojoj osnovi kriza njegovog društvenog legitimiteta, značajno ograničava mogućnosti inkorporacije velikog dela ljudi koji reaguju i pružaju otpor. Jednostavnije rečeno, to znači da sve više i više ljudi gubi poverenje u institucije ili zagovornike sistema. Dakle, čak i ako uspeju da inkorporiraju neke, to je razlog zašto ne mogu stvarno ograničiti i zaustaviti uticaj radikalnih ideja.

Oni prema kojima bismo trebali biti sumnjičavi, zbog njihovog korozivnog i podrivačkog stava, upravo su oni koji jednom nogom stoje u starom svetu a drugom sa nama, pričajući o novom svetu. Ovi dvolični neprijatelji pobune su gori čak i od policije i sudija.

Ovde bi trebalo da razjasnimo o kome konkretno govorimo – to se odnosi na one koji igraju određenu ulogu, čak i ne toliko važnu, unutar institucija, a ne generalno na ljude – radnike, komšije, omladinu – sa kojima se susrećemo. Što se tiče ovih drugih, ljudi koje sistem otuđuje i trenira da veruju u institucije, bilo je mnogo lakše komunicirati sa njima naročito u prvim danima pobune zbog toga što su materijalni uslovi i intenzitet ovih događaja bili takvi da se svako kretao od svojih starih pozicija ka novim.

Danas se, kako vreme prolazi, testiraju naše političke i lične sposobnosti da očuvamo te kontakte. Kao i naše strpljenje kada delujemo zajedno sa ljudima različitim od nas, prepoznavajući da imamo mnogo toga da naučimo o tome kako ostati u kontaktu sa svima onima koje smo sreli na ulici u Decembru. A najvažniji način da se danas sretne licem u lice, odnosno izvan kontra-informacija, propagandnog materijala, tekstova i flajera, jesu samoorganizovane skupštine. Sa naše strane, podstičemo stvaranje takvih skupština, učestvujemo i intervenišemo u njima. A i tamo smo, takođe, suočeni sa ideološkim ratom koji sam ranije pomenuo. Ali osim toga, postoje predrasude; i predrasude drugih ljudi u vezi nas, i naše predrasude prema ljudima koji nisu u potpunosti odbacili postojeći sistem, iz naivnosti, straha ili samo zato što su navikli na njega.

Ali na pravom smo putu. Odnosi koji su razvijeni između anarhista, antiautoritaraca i drugih delova društva predstavljaju vrtlog, a ishod je nepredvidljiv. Sigurno je to dobra stvar jer ne dopuštamo ponovno uspostavljanje normalnosti i otuđenja. Jer za razliku od vrtloga pobune u kojoj je sve moguće, i nadamo se najboljem, normalnost je stanje u kojem je gotovo sve predvidljivo, a rezultat uglavnom negativan.

Stvari su nepredvidljive, ne samo u pogledu odnosa između anarhista i antiautoritaraca sa drugim ljudima, već i u okviru pokreta. A, uglavnom su nepredvidive i stvari po pitanju odnosa između anarhista, društva i države. Anarhistički/antiautoritarni društveni pokret stvara mnogo inicijativa i dela otpora protiv države, neke više dinamične neke manje, neke više socijalne neke manje. Odnosno, ne postoji nikakav centralni organ ili jedno jezgro, već niz većih ili manjih borbenih inicijativa odozdo od kojih se neke međusobno koordinišu, a druge ne. U svakom slučaju, ono što bi po mom mišljenju trebalo izbegavati jeste biti društveno izolovan, biti izolovan među nama, u pokretu, i ostati sam u sukobu sa državom.

Jasno nam je da ako bi se neke stvari koje se rade ovde, radile u SAD ili u Italiji na primer, da bi neki od nas bili mrtvi, a još mnogo više njih bi bilo u zatvorima na mnogo godina. Ova politička ravnoteža moći koja danas postoji – činjenica da postoje i da možemo nastaviti sa ovakvim aktivnostima i da o njima možemo razgovarati – stvarala se tokom 30 godina. Ali naši životi i naša sloboda su uvek ugroženi i nalaze se na meti represivnih mehanizama države. Nakon Decembra, država želi da promeni taj odnos moći, i u nekom trenutku bi ga mogla preokrenuti. Baš kao što je u jednom trenutku, kada je ubijen Aleksis Grigoropoulos, u društvu oslobođeno pobunjeničko raspoloženje, u nekom drugom trenutku, na osnovu drugačijeg događaja, može doći do eksplozije državne represije; a anarhisti, kao i ostali borci, mogu biti izloženi ogromnim rizicima.

Istorija pokreta u SAD, u Evropi, i u svetu uči nas i šta možemo uraditi, ali i sa čim se sve možemo suočiti. Imajući dublje razumevanje o tome ko smo i šta želimo, ali takođe i o tome šta je država i šta ona želi da uradi sa nama – da nas zбриše – ono što treba obezbediti jeste da ne budemo izolovani od društva, ali takođe da ne budemo podeljeni unutar pokreta, tako da kao celina ne ostanemo sami protiv države, niti da ijedan pojedinačni drug bude ostavljen sam protiv države. Ali takođe je važno da ne obuzdavamo naš impuls ili kompromitujemo naše unutrašnje želje.

Važno je da delujemo i da se stvari dešavaju, da koristimo našu hrabrost, pa čak i našu ludost...

Ali nismo do sada ništa rekli o ulozi spontanosti u decembarskim dešavanjima. Spontanost je uvek igrala posebnu ulogu u anarhističkim inicijativama, a tako je ponovo bilo i u Decembru. Bilo je, međutim, i spontanosti društvenih grupa koje su učestvovala u pobuni, spontanosti masa. Prema Kastorijadis, spontanost je višak “rezultata” u odnosu na “uzroke”. U Decembru su bile izražene spontane snage, snage koje su bile skrivene u masama ljudi i koje ranije nisu bile predvidljive. A te snage su i dalje prisutne u društvu, mnogo više u društvu koje je na svojim kolonima, mnogo više u društvu podeljenom na klase, gušenom sistemskim nasiljem, siromaštvom, očajem, strahom. Ljudima koji žive u takvom društvu preostaju dve mogućnosti: ili pasivno prihvatanje postojeće stvarnosti, koju država želi da predstavi kao jedinu opciju; ili ustanak, koji čak i kada nije vidljiv kao mogućnost ili opcija ne znači da ne postoji ili da neće izbiti.

Postoji još jedna stvar: u današnjim uslovima dominacije države i kapitala na Zapadu, eksplozije pobuna nisu toliko retke, uključujući i gradske nereda, uglavnom omladinskih grupa i obično izazvane slučajevima policijskog nasilja, poput događaja u francuskim predgrađima, ili pobune crnaca u Los Anđelesu 1992. godine. A kao poseban slučaj možemo takođe pomenuti pobunu u Albaniji 1997. godine, iako je ona imala veoma specifične karakteristike. Ali ono što se ovde desilo u Decembru, u odnosu na druge velike ustaničke događaje, jeste da su se politički i društveni subjekti sreli i uzajamno delovali. Anarhisti su se sastali sa društvenim subjektima spremnim na pobunu.

U tom kontekstu, pobuna postaje mnogo opasnija za vlast; odnosno, onda kada nije samo izliv socijalnog besa neke posebne potlačene društvene grupe, već plodno sastajalište dinamike različitih društvenih grupa koje zajedno usmeravaju svoje nasilje protiv izvora svake eksploatacije i ugnjetavanja.

Pobune izbijaju i ne mogu se izbeći. Vlast to zna pa zato više voli da suzbija svaku društvenu grupu pojedinačno i ne dopušta pobunama da uzmu jasne političke karakteristike, ne dopušta im da imaju sveobuhvatnu kritiku postojećeg poretka. Prisustvo i učešće anarhista u Decembru dalo je takve šire političke karakteristike; i u velikoj meri razvijena je subverzivna kritika sistema kao celine.

I to je bilo dobro, i to je dobro za svakog druga ili grupu drugova, gde god se u svetu oni nalazili, da pokušaju da se sastanu sa društvenim grupama koje pate pod tiranijom države i kapitalizma i koje su spremne i imaju želju da uzvrate udarac, tako da se neizbežne pobune šire, a ne ograničavaju.

Ako bismo samo zamislili šta bi se moglo desiti susretanjem političkih subjekata koji svesno žele da svrgnu postojeći poredak sa svim onim društvenim subjektima koje država i kapitalizam guše i koji imaju razloge za pobunu. Samo zamišljanje je dovoljno da se shvati. A to je ono što se u velikoj meri desilo u Grčkoj u decembru 2008. godine.

Alkis, april 2009.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Alkis
Decembar je rezultat dugogodišnjih društvenih i političkih procesa

www.squathost.com, 2011.

anarhisticka-biblioteka.net